

Manas tiesības saņemt vecuma pensiju

Pensiju piešķir un aprēķina katram cilvēkam individuāli.

Lai to izdarītu, ņem vērā:

- pensijas sākuma kapitālu (aprēķina, ņemot vērā cilvēka darba stāžu līdz 1996.gadam un vidējo iemaksu algu laika periodā no 1996.gada līdz 1999.gadam)
- pensijas kapitālu (no 1996.gada 1.janvāra personificētajā kontā reģistrētās sociālās apdrošināšanas iemaksas)
- pensionēšanās vecumu.

Kam ir tiesības saņemt vecuma pensiju?

- Cilvēkiem, kuri ir sasnieguši likumā noteikto pensionēšanās vecumu. No 2016.gada 1.janvāra tas ir 62 gadi un 9 mēneši.
- Cilvēkiem, kura apdrošināšanas (darba) stāžs nav mazāks par 15 gadiem (no 2025.gada - nav mazāks par 20 gadiem).

No 2014.gada pensionēšanās vecums pakāpeniski, palielinās - katru gadu par 3 mēnešiem līdz 2025.gadā tiks sasniegts 65 gadu vecums.

Kam ir tiesības doties pensijā ātrāk?

Priekšlaicīgā vecuma pensijā - 2 gadus pirms vispārējā pensionēšanās vecuma sasniegšanas.

- Cilvēkiem, kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 30 gadiem ir tiesības pensionēties priekšlaicīgi. Šogad pensionēties priekšlaicīgi var cilvēki, kuri sasnieguši 60 gadu un 9 mēnešu vecumu.
- Dodoties priekšlaicīgajā pensijā, vecuma pensiju izmaksā 50% apmērā no piešķirtās pensijas. Sasniedzot vispārējo pensionēšanās vecumu, pensiju izmaksā 100% apmērā.
- Ja cilvēks strādā, (ir darba ņēmēja vai pašnodarbinātā statusā) priekšlaicīgi piešķirtās vecuma pensijas izmaksu aptur.
- Pēc tam, kad ir sasniegts vispārējais pensionēšanās vecums, var vienlaicīgi gan strādāt, gan saņemt vecuma pensiju pilnā apmērā.

Ja cilvēks ir izdarījis savu izvēli un pensiju pieprasījis priekšlaicīgi, sasniedzot vispārējo pensionēšanās vecumu, vecuma pensiju no jaunu nepiešķir.

5 gadus pirms vispārējā pensionēšanās vecuma:

- politiski represētiem cilvēkiem, ja viņu apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 30 gadiem;
- vecākiem, kuri, laika periodā līdz bērna 18 gadu vecuma sasniegšanai, ne mazāk kā 8 gadus aprūpējuši piecus vai vairāk bērnus vai bērnu, kurš vismaz 8 gadus bijis atzīts par bērnu ar invaliditāti, ja apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 25 gadiem (šādu tiesību nav cilvēkam, kuram atņemtas aprūpes vai aizgādības tiesības vai kurš atcelts no aizbildņa pienākumu pildīšanas);
- Černobiļas (ČAES) atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībniekiem.

No 2016.gada 1.janvāra

Kategorijas	Pensionēšanās vecums	Nepieciešamais apdrošināšanas stāžs
Vecākiem, kuri, aprūpējuši piecus vai vairāk bērnu vai bērnu ar invaliditāti	57 gadi un 9 mēneši	25
Politiski represētās personas	57 gadi un 9 mēneši	30

ČAES avārijas seku likvidēšanas dalībniekiem katru gadu 1.jūlijā pensionēšanās vecums pieaug par 6 mēnešiem līdz sasniedz 5 gadus pirms vispārējā pensionēšanās vecuma.

Kategorija	Dzimums	Pensionēšanās vecums	Nepieciešamais apdrošināšanas stāžs
ČAES avārijas seku likvidēšanas dalībnieki	vīrieši	57 gadi un 9 mēneši (sasniegts)	15
	sievietes	55 gadi un 6 mēneši (līdz 30.06.2016)	15

2 gadus pirms vispārējā pensionēšanās vecuma:

- cilvēkiem, kuri strādājuši darbos ar sevišķi kaitīgiem un sevišķi smagiem darba apstākļiem (I saraksts). Apdrošināšanas stāžs vīriešiem — ne mazāks par 20 gadiem, sievietēm — ne mazāks par 15 gadiem, no kuriem līdz 1995.gada 31.decembrim vismaz ceturtdaļa no tiem nostrādāti darbos ar sevišķi kaitīgiem un sevišķi smagiem darba apstākļiem;
- cilvēkiem, kuri strādājuši darbos ar kaitīgiem un smagiem darba apstākļiem (II saraksts). Apdrošināšanas stāžs vīriešiem — ne mazāks par 25 gadiem, sievietēm — ne mazāks par 20 gadiem, no kuriem līdz 1995.gada 31.decembrim vismaz ceturtdaļa no tiem nostrādāti darbos ar kaitīgiem un smagiem darba apstākļiem.

Katru gadu 1.jūlijā pensionēšanās vecums šiem cilvēkiem pieaug par 6 mēnešiem, kamēr sasniegti 2 gadi pirms vispārējā pensionēšanās vecuma.

Kategorija	Dzimums	Pensionēšanās vecums	Kopējais stāžs	Speciālais stāžs
I saraksts	vīrieši	60 gadi un 6 mēneši (līdz 30.06.2016)	20	5 gadi
	sievietes	55 gadi un 6 mēneši (līdz 30.06.2016)	15	3 gadi 9 mēneši
II saraksts	vīrieši	60 gadi un 9 mēneši	25	6 gadi 3 mēneši
	sievietes	60 gadi un 6 mēneši (līdz 30.06.2016)	20	5 gadi

Pārejas periodā

Cilvēkiem, kuriem vecuma pensijas piešķir no ātrāka vecuma, nosakot tā pakāpenisku paaugstināšanos, līdz sasniegts vispārējais pensionēšanās vecums:

- sievietēm, kurām ir pieci vai vairāk bērni vai bērns ar invaliditāti kopš bērnības un kuras ir izaudzinājušas bērnus līdz 8 gadu vecumam. Apdrošināšanas stāžs - ne mazāks par 20 gadiem;
- liliputiem, punduriem un neredzīgiem cilvēkiem. Apdrošināšanas stāžs vīriešiem — ne mazāks par 20 gadiem, sievietēm — ne mazāks par 15 gadiem;
- sievietēm ar invaliditāti uz mūžu. Apdrošināšanas stāžs - ne mazāks par 20 gadiem.

Katru gadu 1.jūlijā pensionēšanās vecums šiem cilvēkiem pieaug par 6 mēnešiem līdz būs sasniegts vispārējais pensionēšanās vecums.

Kategorija	Dzimums	Pensionēšanās vecums	Nepieciešamais apdrošināšanas stāžs
Sievietes, kuras aprūpējušas piecus vai vairāk bērnu vai bērnu ar invaliditāti	sievietes	60 gadi un 6 mēneši (līdz 30.06.2016)	20
	vīrieši	55 gadi un 6 mēneši (līdz 30.06.2016)	20
Liliputi, punduri, neredzīgie	sievietes	50 gadi un 6 mēneši (līdz 30.06.2016)	15
	sievietes	60 gadi un 6 mēneši (līdz 30.06.2016)	20
Sievietes ar invaliditāti uz mūžu	sievietes	60 gadi un 6 mēneši (līdz 30.06.2016)	20

Kam ir tiesības saņemt minimālo pensiju?

Ja aprēķinātais pensijas apmērs ir zems, valsts garantē minimālo pensiju, kuras apmērs ir atkarīgs no apdrošināšanas stāža.

Apdrošināšanas stāžs	Vispārīgā gadījumā (EUR)	Personai ar invaliditāti no bērnības (EUR)
Stāžs no 10 līdz 20 gadiem	70,43	117,39
Stāžs no 21 līdz 30 gadiem	83,24	138,74
Stāžs no 31 līdz 40 gadiem	96,05	160,08
Stāžs 41 gads un vairāk	108,85	181,42